Кәсіптік стандарт: «Газ бойынша тауар-көлік операциялары»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: Кәсіби стандарт "Газ бойынша тауар-көлік операциялары" "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабына сәйкес әзірленді, білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, оның ішінде кәсіпорындарда персоналды оқытуға, қызметкерлер мен түлектердің кәсіптік біліктілігін тануға қойылатын талаптарды белгілейді білім беру ұйымдары мен ұйымдардағы және кәсіпорындардағы персоналды басқару саласындағы көптеген міндеттердің шешімдері.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Газ тарату станциясы (ГТС) – газды бөлудің және оның қысымын реттеудің, өлшеу қондырғылары мен техникалық жабдықтардың және қосалқы жүйелерінің жиынтығы. Газ тарату станциялары газ тарату жүйелеріне кіреді;

2) Магистральдық газ құбырының желілік бөлігі (МГЖБ) – газды тікелей тасымалдау жүзеге асырылатын жер асты, су асты, жер үсті, жердегі құбырлары;

3) Магистральдық газ құбыры (МГ) – тасымалданатын газдың қысымын арттыруды және төмендетуді қамтамасыз ететін бір немесе бірнеше газ құбырынан (желілік бөліктен) және олармен ұштасып жатқан объектілерден, телебасқару, байланыс құралдарынан және өзге де коммуникациялардан тұратын, тауарлық газды тасымалдауға арналған инженерлік құрылыс. Магистральдық газ құбыры объектілерінің құрамы жобалық құжаттамада және техникалық регламенттер талаптарында айқындалады;

4) Жөндеу – магистральдық құбырдың және (немесе) оның объектілерінің желілік бөлігінің толық немесе ішінара пайдалану ресурсының жарамдылығын немесе жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар (операциялар) кешені.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) АҚКЖ – авариялық қалпына келтіру және жөндеу;

2) МТР – материалдық техникалық ресурс;

3) МГҚЖБ – материалдық газ құбырының желілік бөлігі;

4) МГҚ – магистралдық газ құбыры;

5) БА – басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;

6) ГТС – газ тарату станциясы.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Газ бойынша тауар-көлік операциялары

5. Кәсіптік стандарттың коды: D35220002

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

D Электр энергиясымен, газбен, бумен, ыстық сумен және ауаны кондициялаумен жабдықтау

35 Электр энергиясымен, газбен, бумен, ыстық сумен және ауаны кондициялаумен қамтамасыз ету

35.2 Құбыржолдар бойынша газды тәрізді отын өндіру және тарату

35.22 Құбырлар арқылы газ тәрізді отынды бөлу

35.22.0 Құбырлар арқылы газ тәрізді отынды бөлу

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Газ бойынша тауарлық-көліктік операциялар бойынша тасымалдау және оны бөлуді қамтитын технологиялық процесті ұйымдастыру. "Білімдер" бөлімінде қамтылған теориялық және практикалық білімдерге қойылатын талаптармен қатар, мамандар мен жұмысшылар: еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік жөніндегі ережелер мен нормаларды, жеке қорғану құралдарын пайдалану ережесін, орындалатын жұмыстардың (қызметтердің) сапасына, жұмыс орнында еңбекті ұтымды ұйымдастыруға қойылатын талаптарды, ақау түрлерін және оның алдын алу және жою тәсілдерін, өндірістік сигнализацияны білуі қажет. Сонымен қатар, біліктілігі анағұрлым жоғары жұмысшы өзінің "икемділік" және "білімдер" бөлімдерінде санамаланған жұмыстардан басқа, біліктілігі анағұрлым төмен жұмысшылар үшін көзделген жұмыстарды орындай алуы, сондай-ақ осы кәсіптегі анағұрлым төмен разрядтағы жұмысшыларды басқара білуі тиіс. Осыған байланысты анағұрлым төмен разрядтағы кәсіптердің карточкаларында келтірілген жұмыстар анағұрлым жоғары разрядтардың сипаттамаларында әдетте келтірілмейді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Газ тарату станциясының операторы - 4 СБШ-нің деңгейі

2) Газ тарату станциясының мастері - 5 СБШ-нің деңгейі

3) Газ тарату станциясының инженері - 6 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Газ тарату станциясының операторы»:	
Топтың коды:	8112-2

Қызмет атауының коды:	8112-2-001		
Кәсіптің атауы:	Газ тарату станциясының операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. Газ тарату станциясының операторы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: Техник-технолог
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тарату станциясы жабдықтарының сенімді және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ тарату станциясының жабдықтарына қызмет көрсету 2. Аспаптар, арматура және аппараттардың жұмысын қамтамасыз ету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Газ тарату станциясының жабдықтарына қызмет көрсету			

	Дағды 1: Газ тарату станциясы мен бақылау-тарату пункттерінің технологиялық жабдықтарына жөндеу жұмыстарын жүргізу	Машықтар:
		4 разрядқа (СБШ 3) 1. ГТС жабдықтары мен коммуникацияларын және бақылау-тарату пункттерін (БТП) ағымдағы және орташа жөндеу жүргізу 2. ГТС және БТП жабдықтарын, коммуникацияларын, үй-жайлары мен аумағын тазалау 3. Шаң ұстағыштар үшін одорант пен майдың есебін жүргізу 4. Автоматтандырылмаған газ тарату станцияларының (ГТС) немесе тәуліктік газ өнімділігі 1,0 млн. м3 дейінгі БТП аппараттарын, газды реттеу, өлшеу және есепке алу аспаптарын, автоматты жабдықтар жүйесін, газды тазарту және одоризациялау қондырғыларын және құбыржолдары коммуникацияларын жарамды күйде ұстау 5 разрядқа (СБШ 3) 1. Автоматтандырылмаған газ тарату станцияларының (ГТС) немесе тәуліктік газ өнімділігі 1,0 млн. м3 асатын БТП немесе автоматтандырылған газ тарату станцияларының (ГТС) немесе тәуліктік газ өнімділігі 1,0 млн. м3 дейінгі БТП аппараттарын, газды реттеу, өлшеу және есепке алу аспаптарын, автоматты жабдықтар жүйесін, газды тазарту және одоризациялау қондырғыларын және құбыржолдары коммуникацияларын жарамды күйде ұстау 6 разрядқа (СБШ 4) 1. Автоматтандырылған газ тарату станцияларының (ГТС) немесе тәуліктік газ өнімділігі 1,0 млн. м3асатын БТП аппараттарын, газды реттеу, өлшеу және есепке алу аспаптарын, автоматты жабдықтар жүйесін, газды тазарту және одоризациялау қондырғыларын және құбыржолдары коммуникацияларын жарамды күйде ұстау
		Білімдер:
		Барлық разрядтар үшін: 1. ГТС және БТП коммуникацияларының, аспаптар мен аппараттарды байлау схемалары 2. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың, реттеу, есептеу және бақылау аспаптарының құрылысы және пайдалану ережесі 3. Қысым реттегіштері мен газды есепке алу аспаптарын баптау тәсілдері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Аспаптар, арматура және аппараттардың жұмысын қамтамасыз ету	Дағды 1: Тұтынушыларға газ берудің берілген режимін қамтамасыз ету	Машықтар:
		Барлық разрядтар үшін: 1.Белгіленген жұмыс режиміне сәйкес аспаптарды, арматура мен аппараттарды қажетті ауыстырып қосуды жүргізу 2.Аспаптардың, арматуралар мен аппараттардың жұмысындағы ақауларды және газдың ағып кетуін анықтау 3.Қысым реттегіштері мен есептеу құралдарының жұмысын ретке келтіру және бақылау 4.Тіркеуші аспаптардың картограммаларын өңдеу және тұтынушыларға берілетін газ мөлшерін есептеу 5.Аспаптарды метрологиялық тексеруге тапсыруға дайындау

		Білімдер:	
		Барлық разрядтар үшін: 1.Одорантпен жұмыс істеу ережесі және газды одоризациялау нормалары 2.Жеке қорғану құралдарын пайдалану ережесі 3.Жұмыс уақытында анықталған барлық кемшіліктер туралы басшыға хабарлау тәртібі 4.Жұмыс орнында еңбекті ұтымды ұйымдастыру жөніндегі талаптар 5. Ақаудың түрлері және оның алдын алу және жою тәсілдері 6. Өндірістік дабылды 7. Орындалатын жұмыстардың сапасына қойылатын талаптар	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Өз жұмысы үшін жауапкершілік сезімі Кәсіби біліктілік пен іскерлікті өз бетінше дамыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Газ жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету шебері	
10. Кәсіптің карточкасы «Газ тарату станциясының мастері»:			
Топтың коды:	3118-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Газ тарату станциясының мастері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласы ұйымдарының басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары, 83-тармақ § 27 Мастер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тарату станцияларының (ГТС) сенімді және тиімді жұмыс істеуін жүзеге асыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. ГТС пайдалану 2. Машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жолқұрылыс және арнайы техниканың тұрағын, сақталуын, орналасуын және пайдаланылуын ұйымдастыру 3. Газ саласы объектілерінде авариялық-қалпына келтіру және жөндеу жұмыстарын (АҚКжЖ) ұйымдастырутехникалық сүйемелдеу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: ГТС пайдалану			

	Дағды 1: Еңбекті ұйымдастыру және персоналды басқару	Машықтар:
		1. Қызметкерлерді жұмыс орындарына орналастыра отырып, өндірістік тапсырмаларды тапсыру 2. Кезекші персоналдың еңбек және демалыс режимін анықтау 3. Жер үсті құрылыстары мен жер асты коммуникацияларының маңында машиналармен, тетіктермен, көтергіш құрылыстармен, жол-құрылыс және арнайы техникамен жұмыс жүргізуге рұқсат-наряд ресімдеу
		Білімдер:
		1. Еңбекті ұйымдастыру және персоналды басқару негіздері 2. Газ саласындағы объектілерді пайдалану жөніндегі нормативтік құжаттар 3. Бекітілген жабдықты пайдалану ережесі 4. Ірі көлемді және ауыр салмақты жүктерді тасымалдау ережесі 5. Персоналдың пайдаланушы ұйымның объектілеріне жұмыс жүргізуге рұқсат алу тәртібі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Газ тарату станцияларының бұйымдарының, жабдықтарының, механизмдері мен техникасының жұмысқа қабілеттілігін қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Электр станцияларының, қысыммен ойып кесуді жүргізуге арналған жабдықтардың, компрессорлардың, жүк қармайтын құрылғылардың, электр жабдықтарының, қорғаныс құралдарының, технологиялық жабдықтардың, машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жол-құрылыс және арнайы техниканың жарамдылығы мен жұмысқа қабілеттілігін айқындау 2. Тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу және тасымалдау кезінде алынған құбырлардың ақауларын анықтау 3. Қолданылатын материалдардың, дәнекерлеу және қосалқы жабдықтардың, жабдықтар мен құралдардың сапасын техникалық құжаттамаға сәйкестігін бағалау.
		Білімдер:
		1. Жабдықтар мен механизмдерді, күзет бекеттерін, байланыс құралдарын орналастыру схемасы 2. Көлік құралдарының, машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жолқұрылыс және арнайы техниканың техникалық сипаттамалары 3. Электр станцияларын, қысыммен ойып кесуді жүргізуге арналған жабдықтарды, компрессорларды жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізу тәртібі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: ГТС аумақтары, өнеркәсіп алаңдары, ғимараттары мен құрылыстары ұстау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Көлік құралдарының қажетті санының өтуін қамтамасыз ететін уақытша кірме жолдардың, құбыржолдар арқылы өтетін жолдардың, технологиялық және трассадан тыс өтетін жолдардың жай-күйін анықтау. 2. Материалдық-техникалық ресурстарды сақтау үшін жағдай жасау (МТР)

		Білімдер:
		1. Құбырлар арқылы уақытша өтпелер конструкцияларының құрамы 2. Адамдарды автомобиль және әуе көлігімен тасымалдауға қойылатын талаптар 3. МТР сақтауға арналған алаңдарға нормативтік құжаттардың талаптары 4. Мұнай базаларына, мұнай және мұнай өнімдері қоймаларына, сұйытылған көмірсутек газдары мен қысыммен тез тұтанатын сұйықтықтар қоймасына қойылатын өрт қауіпсіздігі талаптары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жолқұрылыс және арнайы техниканың тұрағын, сақталуын, орналасуын және пайдаланылуын ұйымдастыру	Дағды 1: Өндірістік-шаруашылық қызметті жүзеге асыру	Машықтар:
		1. Жанар-жағармай материалдарының қажетті көлемінің есебін жүргізу 2. Жұмыстарды жүргізу технологиясы мен жергілікті жердің ерекшеліктерін ескере отырып, машиналарды, механизмдерді, көтергіш құрылыстарды, жолқұрылыс және арнайы техниканы, жабдықтарды ұтымды орналастыру 3. Электр станцияларын, қысыммен ойып кесуді жүргізуге арналған жабдықтарды, компрессорларды, машиналарды, механизмдерді, көтергіш құрылыстарды, жолқұрылыс және арнайы техниканы пайдалану ережелерінің сақталуын қамтамасыз ету
		Білімдер:
		1. Тұрақ орындарында машиналарды, механизмдерді, көтергіш құрылыстарды, жолқұрылыс және арнайы техниканы орналастыру схемалары 2. Жанар-жағар май материалдары шығысының нормалары 3. Тұрғын вагондарын, газдары бар баллондарды орналастыруға, көлік құралдарының тұрағына, негізгі құралдарды қорғауға, аумақты санитарлық-гигиеналық ұстауға қойылатын талаптар 4. Машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жол-құрылыс және арнайы техниканың құрылымы мен техникалық сипаттамалары 5. Машиналарды, механизмдерді, көтергіш құрылыстарды, жолқұрылыс және арнайы техниканы пайдалану қағидалары 6. Жол парақтарын, жабдықтардың, машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жолқұрылыс және арнайы техниканың жұмысын есепке алу карточкаларын толтыруға қойылатын талаптар
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Газ саласы объектілерінде авариялық-қалпына келтіру және жөндеу жұмыстарын (АҚКжЖ) ұйымдастырутехникалық сүйемелдеу		

Дағды 1: АҚКжЖ жұмыстарды жүргізуге дайындау	Машықтар:
	1. Жұмыс орындарын АҚКжЖ жұмыстарына, оның ішінде газбен кесу және дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын жүргізуге дайындау 2. АҚКжЖ жұмыстарды жүргізу объектілерінде газ кесу және дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын орындау технологиясының бұзылу себептерін анықтау 3. Қызметкерлердің біліктілігі, көлемі мен күрделілігін ескере отырып, ұтымды орналасуын және тиелуін қамтамасыз ету 4. Электр станцияларының, қысыммен ойып кесуді жүргізуге арналған жабдықтардың, компрессорлардың, көтергіш құрылыстардың, жүк ұстағыш құрылғылардың, арқандардың, артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың, технологиялық жабдықтардың, қысыммен ойып кесудің технологиясын қолдана отырып жұмыс жүргізуге арналған жабдықтардың техникалық жай-күйін бағалау 5. Қоршау және қорғау құрылғыларының, қауіпсіздік белгілерінің қажеттілігі мен орналасу орнын анықтау 6. Құбырларға, құбыр арматурасына, материалдарға техникалық құжаттарды оқу 7. Наряд-рұқсатнамаларды және АҚКжЖ жұмыстарын жүргізуге арналған басқа да арнайы рұқсаттарды ресімдеу 8. АҚКжЖ жұмыс өндірісінің жобасын қолдану
	Білімдер:
	1. АҚКжЖ жұмыс өндірісінің жобасы 2. Жөнделетін АҚКжЖ жұмыстар учаскесінің карталары, схемалары 3. АҚКжЖ жұмыстарды жүргізу кезінде ақпарат алмасу тәртібі 4. АҚКжЖ жұмыс жүргізу орындарындағы автомобиль жолдарының желісі 5. Қауіпті өндірістік объектілерде техникалы құрылғыларды монтаждау, жөндеу және қайта жаңарту кезінде дәнекерлеу материалдарын, жабдықтар мен технологияларды қолдану тәртібі 6. Газбен кесу және дәнекерлеумонтаждау жұмыстарын жүргізу технологиясы 7. Дәнекерлеу қосылыстарының сапасын көзбен шолып және өлшеп бақылау жүргізуге қойылатын талаптар 8. Дәнекерлеу кезіндегі құбыр ақауларының түрлері, пайда болу себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері 9. Еңбекті ұйымдастыру және персоналды басқару негіздері 10. Объектілерді жөндеу бойынша, оның ішінде дәнекерлеу өндірісі саласындағы нормативтік және техникалық құжаттар 11. АҚКжЖ жұмыстарды жүргізу кезінде ағымдағы сипаттағы туындайтын ақауларды анықтау және жою тәсілдері 12. АҚКжЖ жұмыстарды жүргізу учаскесі иесінің-ұйым бөлімшелерінің құрылымы, жауапкершілік аймағы 13. Қысыммен пісіру және кесу кезінде АҚКжЖ жұмыстарды жүргізу учаскесіндегі рұқсат етілген жұмыс қысымы
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Зейінділік Өз бетінше жұмыс істей білу Ұйымшылдық Тіл табандылық Ұқыптылық Күйзеліске төзімділік Нәтижеге бағыттылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Газ тарату станциясының инженері	
11. Кәсіптің карточкасы «Газ тарату станциясының инженері»:			
Топтың коды:	2147-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Газ тарату станциясының инженері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тарату станцияларын (ГТС), ГТС газқұбырларын сенімді және қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. ГТС пайдалануды ұйымдастыру 2. ГТС пайдалану тиімділігін арттыру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу 3. ГТС-да авариялар мен инциденттер бойынша іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: ГТС пайдалануды ұйымдастыру			

	Дағды 1: ГТС пайдалануды бақылау	Машықтар:
		1. Технологиялық жабдықтың, ГТС ғимаратының және газ құбырларының техникалық жай-күйін бағалау 2. ГТС операторларының ауысым (кезекшілік) кестесін құру 3. ГТС пайдаланудың күзгі-қысқы және көктемгі кезеңдеріне дайындау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу 4. Пайдалану процесіндегі ескертулерді, оның ішінде газдың шығуы мен ағуын жою 5. ГТС жабдықтарын пайдалануды сүйемелдеу бойынша арнайы бағдарламалық өнімдерді пайдалану 6. Жөндеуден кейін объектілерді, жабдықтарды пайдалануға жіберудің белгіленген тәртібінің сақталуын қамтамасыз ету 7. Жаңа және қайта жаңартылған объектілерді, жабдықтарды пайдалануға қабылдау.
		Білімдер:
		1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Газ және газбен жабдықтау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2. ГТС жабдығын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар 3. ГТС жабдығының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері 4. ГТС жабдығының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыру әдістері 5. Технологиялық процестерді басқарудың автоматтандырылған жүйелері (ТП АБЖ), телемеханика құралдарының, ГТС жабдықтарын автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі және оларды басқару 6. ГТС жабдығының жұмысындағы анықталған ауытқулар мен кемшіліктерді жою тәсілдері 7. ГТС жабдығы ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері 8. ГТС жабдығының нақты техникалық жағдайын анықтау әдістері 9. Газды тасымалдау жоспары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, диагностикалық тексеру, жөндеу жүргізуді бақылау	Машықтар:
		1. ГТС жабдығына, қосалқы бөлшектерге, пайдалану және жөндеу материалдарына, жанаржағар майларға (ЖЖМ), құралдарға өтінімдер қалыптастыру 2. ГТС объектілеріндегі диагностикалық және жөндеу жұмыстарының сапасын, жаңа жабдықтарды монтаждау 3. ГТС жұмыс істеу үшін қызметкерлерге рұқсат ресімдеу 4. Жөндеу жұмыстарын жүргізу жоспарларына сәйкес жүргізу тәртібін анықтау 5. Жөндеу жұмыстарының көлемі мен орындалу сапасын бағалау 6. Жұмыс өндірісіндегі ақаулар мен бұзушылықтарды анықтау және тиісті құжаттаманы ресімдеу 7. ГТС жөндеу және алдын алу жұмыстарын орындау бойынша есеп жүргізу

		Білімдер:
		1. ГТС жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша регламенттер 2. Техникалық қызмет көрсету және жөндеу (ТҚКЖ), диагностикалық тексеруді (ТД) ұйымдастыру әдістері және жүргізу технологиясы 3. МГ және ГТС объектілері бойынша өндірістік құжаттаманы ресімдеу ережесі 4. Қауіпті өндірістік объектілерде жөндеу жұмыстарын орындауға персоналды жіберу және жұмыстарды ұйымдастыру тәртібі 5. МГ, ГТС желілік бөлігі жабдықтарының жұмыс режимдері 6. ГТС жабдығын пайдалану ережелері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: ГТС пайдалану тиімділігін арттыру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және жүргізу	Дағды 1: ГТС пайдалану тиімділігін арттыру бойынша жұмыстарға басшылық ету	Машықтар:
		1. ГТС ағымдағы жай-күйіне және ГТС объектісінің (торабының, учаскесінің) сипаттамаларына; пайдалану жағдайларына; объектінің жобалық шешімдерге (жобадан ауытқулардың болуы), құрылыс нормалары мен ережелерінің, мемлекеттік стандарттардың, техникалық шарттардың, өнеркәсіптік, өрт қауіпсіздігінің талаптарына сәйкес келуіне талдау жүргізу 2. Жүргізілген диагностиканың, сынаудың, куәландырудың нәтижелерін, объектінің іс жүзіндегі жұмыс істеу режимін, технологиялық процестің бұзылу сипатын, авариялардың жағдайлары мен себептерін, қызмет көрсетуші персоналдың біліктілігін өңдеуді және талдауды жүргізу және ГТС жабдықтарына және газ бұруқұбырларына техникалық жөндеу жүргізу қажеттілігі туралы қорытынды беру. 3. ГТС жабдығын пайдалану саласындағы жаңа технологиялық процестерді әзірлеудің озық тәжірибесін талдау және қорыту . 4. Өндірістің тиімділігін арттыруға бағытталған жөндеулердің, ісшаралардың барлық түрлерін жүргізудің перспективалық және ағымдағы жоспарларын құру 5. Өндіріс процестерін автоматтандыру бойынша жұмыстарды жүргізуді жоспарлау 6. Жаңалықтарды қолдану нәтижесінде алынатын тиімділікті бағалау 7. Жаңа техниканы, технологияларды, инновациялық ұсыныстарды енгізу тәуекелдерін бағалау 8. ГТС жабдығының жұмыс режимі мен қызмет көрсету нысандарын оңтайландыру бойынша ұтымды шешімдер қабылдау 9. Ақпараттық-талдау жүйесінде ГТС бойынша деректерді енгізу және жаңарту. 10. Алдыңғы қатарлы технологияларды пайдалана отырып, жаңадан салынып жатқан және реконструкцияланатын ГТС жобалауға техникалық талаптарды әзірлеу 11. ГТС жабдығын жаңғырту тиімділігін есептеуді жүргізу.

		Білімдер:
		1. ГТС жабдығының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері 2. ГТС жабдығына техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша регламенттер 3. ГТС жабдығының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыру әдістері 4. ГТС жабдығының нақты техникалық жағдайын анықтау әдістері 5. ГТС және газ құбырларыбұрулар жұмысының техникалық сипаттамалары мен тиімділігінің көрсеткіштерін есептеу әдістемесі 6. Өндірістік есептілікті жүргізу ережесі 7. Өндірістің озық әдістері және рационализаторлық ойлар .
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: ГТС-да авариялар мен инциденттер бойынша іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу	Дағды 1: ГТС-да авариялар мен инциденттердің алдын алу бойынша іс-шараларды ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Қалыпты газ құбырларын пайдалану және тұтастығына қауіп төндіретін авариядан бұрын жағдайларға, ақаулар мен ауытқуларға бағалау жүргізу 2. ГТС объектілеріндегі авариялардың алдын алу және жою бойынша шараларды әзірлеу 3. ГТС объектілерінде авариялардың оқшаулауға және жоюға персоналдың дайындығын бағалау және қамтамасыз ету
		Білімдер:
		1. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік саласындағы нормативтіктехникалық құжаттаманың талаптары 2. Ақаулар мен ауытқулардың типтік түрлерінжою рәсімдері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: ГТС-да авариялар мен инциденттерді жою бойынша іс-шаралар өткізу	Машықтар:
		1. ГТС объектілерінде авариялар мен инциденттердің туындау себептеріне талдау жүргізу 2. ГТС-да авариялардың оқшаулау және жою жоспарын әзірлеу 3. ГТС-да авариялар мен инциденттердің ауқымын бағалау.
		Білімдер:
		1. Авариялардың жою жоспары, авария кезінде хабарлау схемасы. 2. Объектілерде авариялар мен инциденттерді оқшаулау және жою тәртібі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Аналитикалық ойлау Зейінділік Мәселелерді шешуге кәсіби көзқарас Ұйымдастырушылық қабілеттер Өз бетінше жұмыс істей білу Күйзеліске төзімділік Жеделдік Қазіргі және болашақтағы проблемаларды шешу және шешімдер қабылдау үшін жаңа ақпараттың мәнін түсіну	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Бас инженер

12. Мемлекеттік органның атауы:
Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі
Орындаушы:
Уйсимбаева Гульжан Кулымбаевна, +7 (717) 278 68 18, g.uisimbayeva@energo.gov.kz
13. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):
Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі
Жоба жетекшісі:
Уйсимбаева Гульжан Кулымбаевна
E-mail: g.uisimbayeva@energo.gov.kz
Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 18
14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: № 8-2024 , 22.11.2024 ж.
15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 02.07.2024 ж.
16. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 17.12.2024 ж.
17. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2024 ж.
18. Болжамды қайта қарау күні: 31.12.2027 ж.